

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р. № 26 (1400).

12 ВЕРЕСНЯ 1980 РОКУ. Виходить щотижня.

ДО ЗВІТІВ ТА ВИБОРІВ У КОМСОМОЛІ

Ось і підійшла відповідальна пора для тебе, комсорг, і твого колективу. Це пора звітів та виборів.

Звітно-виборча комсомольська кампанія в університеті запланована на період з 15 серпня по 28 жовтня. На всіх секретарів та комсомольські бюро академгруп, курсів, факультетів і організацій співробітників покладатимуться завдання: організовано і вчасно провести збори комсомольців, правильно підібрати і розставити свіжі комсомольські сили, щоб зберегти спадкоємність і запальність в роботі. А щоб збори пройшли на належному рівні, треба заздалегідь на засіданнях скласти графіки, обговорити робочі питання — про час та місце проведення зборів, і довести це до всіх членів ВЛКСМ, затвердити допо-

відь, визначити виступаючих, підготувати проект рішення, запросити кураторів та представників партійних органів.

На зборах повинна відбуватися конкретна бесіда про те, як академгрупи, курси в цілому готуються зустріти XXVI з'їзд КПРС і XXVI з'їзд ЦП України, про індивідуальний внесок кожного студента-комсомольця в справу всенародної справи «Десяти п'ятиріччя — ударний фініш», «XXVI з'їзду КПРС — гідну зустріч!», а також про участь в Ленінському залу та громадсько-політичній діяльності. Пильну увагу треба приділити і стану марксистсько-ленінської освіти студентів. Успішній роботі зборів повинна сприяти обстановка високої вимогливості та діловитості, критичний аналіз недоліків і

упущень в попередній роботі, визначення заходів по їх усунуванню. В центрі уваги учасників зборів повинні знаходитись також питання морального, фізичного і естетичного виховання, організація відпочинку студентів.

На зборах необхідно заслухати звіти штабів і постів «Комсомольського прожектора», намітити заходи по вдосконаленню їхньої діяльності.

Звітно-виборча комсомольська конференція — це перевірка на зрілість, бойовитість і здруженість колективу. І організувати її треба так, щоб результатом даної роботи явився новий, вищий, рівень організаційно-політичної роботи, активна мобілізація студентів на гідну зустріч чергового партійного з'їзду.

КОМІТЕТ ЛКСМ ОДУ.

ТВОЄ СВЯТО, ПЕРШОКУРСНИКУ!

Запитайте у кожного старшокурсника, який із днів за час навчання в університеті йому найбільше запам'ятався, то найперше, що він назве, — це день першокурсника.

День першокурсника! Ось уже другий десяток років живе і вдосконалюється у нашому вузі добра традиція посвячення абітурієнтів в першокурсники, а значить — в велику сім'ю радянського студентства.

Бадьорістю, молодістю, запалом так і віє від свята. Посмішками уквітчані його учасники. Дивись на святковій колони і по-доброму зазриш: адже попереду у них — 5 років роботи, навчання та відпочинку в улюбленому університеті.

То ж давай веселитись в повній мірі, першокурснику: сьогодні, 7 вересня, твоє свято, свято сміху і радощів...

Було щось в цьому від морської романтики, коли від причалів Одеського порту відійшли 5 катерів в нап-

рямі до ст. «Чорноморка». Багатозначні гіді-екскурсоводи розповіли про місто-герой, студенти ОДУ Мігаль Алре (ММФ), Лазарева, Дрик Нат (ММФ) та інші, хто представляли наш університет в міжнародному молодіжному таборі на Олімпіаді-80 в Москві, поділилися своїми враженнями про неї, зокрема — про зустрічі з молоддю багатьох країн світу...

Ось і Чорноморка. За традицією декан механіко-математичного факультету доцент М. Я. Тихоненко, а також його студенти були скинуті в морські хвилі. А басовитий Нептун (цю роль чудово виконав студент IV курсу І. Болозович) закликав всіх учасників свята до спортивно-оздоровчого габору ОДУ.

Розмаїто прикрашений табір. Вихованців чекають викладачі фізвиховання. Останні приготували і... парад військ усіх дев'яти факультетів почався. Найяскравішою була колона мехмату. Емблеми, транспаранти, гасла,

прапори, костюми... Відчувалось: міцно друкать першокурсники з гумором «Любіть чужі конспекти — джерело знань!» — переконують одні, «Медики — ноші, фізики — солі!» — стверджують інші.

Проїшли. Завмерли. Слухають, як ректор ОДУ професор В. В. Сердюк вітає їх з відмінним складанням екзаменів, він влевнений, що своєю успішною працею, навчанням студенти впишуть нові сторінки в славний літопис університетського життя, бажає спортивних досягнень всім учасникам змагань. Потім студент I курсу РГФ А. Ревякін зачитав звернення до студентів-першокурсників набору 1980 р., а студентка I курсу філфаку І. Горбата зачитала звернення до студентів... 2080 року. Вирішено, ніби реліквію, зберегти цього листа до нащадків в нашому вузі.

Про початок спортивних змагань присутніх повідомив піднятий прапор та запалений вогонь.

В ПАРТКОМІ ОДУ

Відбулось чергове засідання партійного комітету університету. На ньому розглядались такі питання:

Підсумки прийому на перші курси 1980—1981 навчального року і завдання партійної організації університету.

Про роботу школи молодого комуніста в світлі вимог травневого (1980 р.) Пленуму ЦК Компартії України.

Про підготовку до проведення звітно-виборчої партійної конференції.

В обговоренні порядку денного взяли участь тт. Сердюк В. В., Калуст'ян Л. Х., Серета І. Є., Колесник А. А., Ващенко В. П., Тоцький В. М., Чесноков М. Н.

Партійний комітет постановив:

1. Провести II звітно-виборчу партійну конференцію

29 жовтня 1980 р. у Великому актовому залі.

2. Затвердити порядок дня конференції:

а) Звіт партійного комітету університету за період з 31 жовтня 1978 р. по 29 жовтня 1980 р.

Доповідач секретар парткому доцент Л. Х. Калуст'ян.

б) Вибори: — партійного комітету університету;

— делегатів на 32 районну партійну конференцію.

в) Встановити кількість представництва — один делегат від двох членів КПРС.

Делегати на другу загальноуніверситетську партійну конференцію обираються у відповідності з Статутом КПРС закритим таємним голосуванням на партійних зборах факультетів та закладів.

ДОШКА ПОШАННИ

Рішенням парткому, ректорату, комітету комсомолу на Дошку пошани заносяться:

студенти III курсу біологічного факультету Микола Роженко, Микола Томашпольський, які на збиранні овочів в колгоспі «Победа» Іванівського району виконують завдання на 300 проц. Керівники групи В. Лабков, А. Запорожченко;

група студентів II курсу (українське відділення філологічного факультету), котрі систематично перевиконують завдання на збиранні овочів в колгоспі «Дружба народів» Іванівського району. Керівник групи Т. Шевченко.

В КОМІТЕТІ КОМСОМОЛУ

На черговому засіданні були розглянуті такі питання:

Про завдання комсомольської організації університету по гідній зустрічі XXVI з'їзду КПРС.

Про проведення підписки на комсомольські видання.

До звітів та виборів в комсомольських організаціях ОДУ.

Про політико-масову і лекційну роботу комсомольських бюро факультетів на період сільгоспробіт.

Довго над спортмайданчиками не замовкали дружні «шабу!» «ура!», підбадьорюючий сміх, оклики, побажання. Хто сильніше і гучніше «хворів за «своїх», важко сказати, бо цей сонячний день свята здружив усіх на довгий час, що так необхідно для років навчання і праці.

То ж нехай спортивний азарт, натхнення сьогоднішнього свята не покидають вас, друзі, в майбутньому ставши кращими помічниками на звивистому шляху до науки і творчості.

Спортивне свято закінчилось. Переможців (з футболу — юристи, з волейболу — філологи, дівчата, з перетягування каната — юристи) заслужено вшановують ме-

довими пирогами, нагороджують грамотами та дипломами. Переможці відомі, але немає й переможених, бо на такому святі, дорогий друже, всі перемагають, впливаючись у велику студентську сім'ю. Адже у зверненні до першокурсників говориться так: «Тепер тільки від тебе, Від твоїх здібностей, наполегливості і цілеспрямованості залежить, як високо пронеєш ти звання радянського студента». Ти зараз кружляєш у вихорі вальсу, танцюєш краков'як і танго, тобі хочеться багато співати, полинути в небо — і це тому, що ти молодий, життєрадісний, бо в тебе — ще все попереду...

Г. НЕВІДОМИЙ.

В минулому номері газети «За наукові кадри» розповідалось про те, як святково, урочисто проходило у нашому університеті посвячення першокурсників в студенти. Юнаки, дівчата надовго запам'ятають ці бендетні хвилини.

На знімках Г. Ахламова відбито два незвичайні хвилини епізоду: ректор університету професор В. В. Сердюк вручає першокурсникам символічний Ключ від знань; першокурсники дають клятву.

УДАРНА ПРАЦЯ — ВАГОМИЙ ВНЕСОК У ВИКОНАННЯ X П'ЯТИРІЧКИ

ПЕРШИЙ ДЕНЬ

5 вересня... День видався напрощод сонячним і теплим, а для студентів мехмату та РГФ це й — незабутнім. Бо саме вранці цього дня вони прийшли працювати на Одеський консервний завод ім. В. І. Леніна. Їх привів сюди комсомольський потяг допомогти трудівникам заводу в їх нелегкій справі — швидкими темпами впоратися з потоком нового врожаю, який іде на завод з полів і садів нашої області.

Майже 200 студентів (162 — з мехмату і 32 — з РГФ), одягнувши сліпучо білі халати, приступили до роботи в овочевому цеху. Приступили вперше, але — впевнено, показавши собі. Бо вже з першої ж хвилини відчули себе частиною великого колективу трудівників, бо вже дещо знають про історію заводу, про особливості його роботи. Адже вчора на факультеті з ними вели бесіду начальник відділу кадрів Д. Т. Волошановський, старший інструктор О. Л. Усаченко, начальник цеху О. М. Ляховська. Це була бесіда про цікаве і корисне. Завод випускає продукцію високої якості, за історію свого існування (а вона досить велика і значима) неодноразово нагороджувався грамотами обкому КП України, перехідним прапором, подяками. Колектив, як і весь наш радянський народ, готується зустріти XXVI з'їзд КПРС великими трудовими успіхами, значно перевиконавши свій виробничий план. Тут люди працюють ударно, цінуючи кожен цибулин, перчину, помідор, баклажан, кабачок — в кожному ж свої вітаміні, своя життєва сила, жодної краплі з якої не можна розхлюпати, бо все це йде людям — таким же трудівникам Радянської країни.

Ось чому юнаки і дівчата ОДУ з такою впевненістю орудують в цеху і на подвір'ї: обрізують плодоніжки баклажанів і кабачків на механізованих лініях, обрізують вручну цибулю, сортують овочі, миють, а хлопці, крім того, виносять відходи, переносять ящики тощо. Поки що робота в декого й нехитра, але вона вимагає швидких рухів, пильного ока, а де що

нерозуміле, то на поміч приходить майстер первинного відділу цеху В. Л. Вербій. Її ділянка велика, та вона скрізь встигає поради, підсоби, сказати ніжне слово.

— З першої ж хвилини я прив'язалася до ваших вихованців. Хороші, роботящі, — говорить про них Валентина Леоніівна керівникам студентських груп — доцентам В. О. Кононову, М. Л. Василевському, Й. Й. Гололюку. — Вони працюють ще тільки дві години, а вже дивиться, скільки зробили — майже півнорми, — тут вона вказує на студенток з групи теорії функцій, котра на подвір'ї перебирає й обрізує цибулю.

Майстер впевнена, що студенти стануть хорошою поміччю заводу, що вони зможуть згодом не тільки займатися первинною обробкою овочів, а й дідувати до технологічних операцій, працюючи, скажімо, на машинах по фаршируванню перцю або на конвейері по укладанню цього перцю в баночки тощо.

Приємно бачити, що заводські трудівники гостинно, радісно приймають до свого колективу вихованців нашого університету.

Б. АНАТОЛЬЄВ.

Праця спориться

На полях Іванівського району працюють студенти нашого університету. Збирають достиглі помідори. Творча ритмічна метушня, бентега не витісняють ні сміху, ні жартів, а то і ліричної пісні. Запитую про настрій, хоч картина і так ясна. Переді мною безкраї поля, великий врожай, чарівна молодь...

— Хороший настрій і працюється легко, — хором відповідають дівчата. Ось, бачите, скільки ящиків помідорів збрали? — В словах і гордість за свій труд, і любов до природи, до сонячної врожайної осені. Радіють юнаки та дівчата, що вмінють добре працювати, радіють і керівники III курсу біологічного факультету викладачі т.т. Лабков і Запорожченко.

— Поговорить, будь ласка, — кажуть мені, — ось, наприклад, із студентами М. Роженко і М. Томашпольським — вони у нас попереду йдуть, дають по три норми.

В розмові з хлопцями-ударниками запитую про те, як їм вдається збирати по 600 кг помідорів за день?

— Для нас головне — настроїтись перед роботою, психологічно підготувати себе до перевиконання норми, до рекорду. Як у спорті перед стартом. Нам нема коли розкачуватись, раз ти вже

на полі — значить, працюй! Дорога кожна хвилинка. А коли входиш в ритм роботи, то і справа спориться.

Відповідають чітко, поділовому, а невтомні руки все працюють, навіть, здається, чаклкують. То ж і фотографувати довелося їх «на ходу»... Що ж, подумав я собі, такий трудовий розгін нашої молоді обов'язково принесе велику допомогу колгоспам у виконанні народногосподарських планів останнього року X п'ятиріччя, бо такі вони, наші передовики «Урожаю-80», наші комсомольці, а Роженко крім того, — ще й член комітету комсомолу ОДУ.

В той же день мені пощастило разом з секретарем парткому доцентом Л. Х. Калустяном об'їздити майже весь район, побачити, як працюють студенти в колгоспах «Дружба народів», ім. XXII з'їзду КПРС, «50 років Жовтня», ім. Благоева... І скрізь я чув від колгоспного керівництва хороші відгуки, бо скрізь студенти працюють ударно, залюбки, з волею. І ми, приїжджі, поцікавились і тим, в яких же умовах живуть наші вихованці. Виявляється, що вони задоволені своїм житлом: і місця для ночівлі прекрасні, і годують їх дуже добре. Бо своїми ж силами

готують обіди. Ось, наприклад, Алла Федорова, студентка IV курсу біофаку (колгосп ім. XXII з'їзду КПРС), вмів зварити і смачний наваристий борщ, і компот, і котлети зготувати...

Це все добре. А як же студенти відпочивають на селі, чи займаються громадською та культурно-масовою роботою? В окремих колгоспах ця робота поєднується, набирає свої розмахи, наприклад: в ім. Благоева та «50 років Жовтня». Вже і перші лекції прочитані, ведеться підготовка до великого концерту і в клубі і в бригадах, студенти діляться з колгоспниками у невимушених бесідах багатьма враженнями від книжок, кінофільмів, спектаклів, розповідають про свій вуз. Тут встановилась міцна, щира дружба. Але, на жаль, в інших колгоспах ще студенти не так швидко зорієнтувались, тому в них ще немає такого красивого культурного відпочинку у вечірні години, правда, підготовка теж ведеться, будуть і тут цікаво проведені і змістовні лекції, і концерти художньої самодіяльності, і спортивні змагання, і КВН — закипить духовне життя, бо воно не може не кипіти там, де живуть і дерзають молоді студентські серця. Щоб і в них, і в трудівників колгоспних полів зникла втома, ставав бадьорішим настрій, щоб робота ще краще спорилась.

Ми поїхали з району теж з хорошим настроєм, впевнені, що на місцях залишились прекрасні юнаки і дівчата, котрі приступають щодня до роботи з великим ентузіазмом, щоб своїми успіхами примножувати досягнення трудівників Одещини і зробити свій трудовий внесок в гідну зустріч XXVI з'їзду КПРС та XXVI з'їзду КП України.

Г. АНТИПЕНКО.

Ось ці дівчата з II курсу (філфак) за трудові успіхи занесені на Дошку пошани. Член комітету комсомолу ОДУ Роженко М. (біофак) втрічі перевиконав денне завдання. Фото Г. Невідомого.

ТРУДОВЕ ЛІТО

ПЕРШІ ПІДСУМКИ: ЧУДОВО!

ЗАКІНЧИЛОСЬ трудове літо. Після напруженої екзаменаційної сесії понад три тисячі студентів ОДУ працювали на об'єктах нашого університету, міста та області, на всесоюзних ударних будовах як білці студентських будівельних загонів. Наша студентська молодь взяла також найактивнішу участь в роботі на внутріуніверситетських об'єктах, на майданчиках при ЖЕКах, обслуговувала, крім того, Олімпіаду-80. Беручи участь в загальноуніверситетському русі «Свій вуз — своїми руками», студенти з великим піднесенням, цеглинка по цеглині, зводили стіни гуртожитку № 7, нового аудиторного корпусу на Пролетарському бульварі, ремонтували і приводили в порядок корпуси своїх факультетів.

Нинішній трудовий семестр

особливий. Він проходить під знаком гідної зустрічі XXVI з'їзду ЦК КПРС, 110-ї річниці з дня народження В. І. Леніна, 35-річчя Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні. Тому і семестр був надзвичайно ударним.

Підсумовуючи результати двох місяців трудового літа, можна сказати, що на таких об'єктах університету, як ботанічний сад, наукова і студентська бібліотека, кафедра ДО та військової кафедра, біостанція і новий аудиторний корпус, студенти проявили надзвичайно велике сумління, дисциплінованість, наполегливість в роботі. Так, студентам V курсу історичного факультету А. Гладанюку та В. Макевичу голова комітету ДТСААФ тов. Г. М. Ахломов за відмінні показники в труді вручив грамоти. Відмін-

ні відгуки про роботу поступають в комітет комсомолу від комендантів гуртожитків на ім'я студентів Є. Фоскаліно, В. Солоїди і багатьох інших. Приємно, коли високо цінується труд студентів, коли вони сповнені свідомості і ентузіазму!

Та, на жаль, є сигнали і протилежного значення. Студенти фізичного факультету Касьян і Розлуцька за все літо вийшли на роботу тільки один раз, студенти юридичного факультету Кравець і Лилько відчислені з групи товариша Нечаєва (новий аудиторний корпус) із-за пропусків і неадекватного відношення до роботи.

Штабом «Трудове літо» факультетів необхідно серйозніше займатися питаннями дисципліни і контролю. Восени на засіданнях комсомольських бюро факультетів бу-

де підсумовано все зроблене студентами за трудове літо, і тим, хто особливо відзначився, будуть вручені нагороди. Але не залишиться без уваги і жоден випадок безвідповідального відношення до нашої спільної праці.

Завершають трудовий семестр 350 бійців об'єднаного студентського будівельного загону університету. Комітет комсомолу щотижня одержує рапорти з усіх кінців країни про трудові досягнення наших студентів. Так, СВЗ «Дзержинець» юрфаку зайняв II місце в соціалістичному змаганні по зоні Кривого Рогу, загін «Іларус» мехмату, підсумовуючи свою роботу, повідомляє про дострокову здачу будівельних об'єктів в експлуатацію. Від адміністрації Одеського експериментального винзаводу в комітет комсомолу надійшло чимало листів в знак вдячності за роботу студентів загону «Юність» хімфаку. Під девізом «Високу культуру обслуговування пасажиром залізничного транспорту!» на

дорогах країни працює студентський загін провідників «Експрес» мехмату.

Великий вклад в трудове літо внесли також абітурієнти, котрі поступили в цьому році в наш університет. І це зрозуміло, адже, перш ніж абітурієнт буде носити високе звання радянського студента, йому необхідно відпрацювати робочий тиждень на об'єктах вузу. Університетське містечко чекало на них, і їх активна праця в трудовому семестрі стала ще одним яскравим свідченням високої ідейної свідомості трудового ентузіазму радянських студентів.

Сповнені рішучості ділом відповісти на рішення червневого (1980 р.) пленуму ЦК КПРС, студенти Одеського державного університету готуються гідно зустріти XXVI з'їзд нашої партії!

О. ТКАЧУК,
начальник штабу
«Трудове літо» ОДУ.

Навчальний пошук геологів

ТОВАРИШУ начальник експедиції Перша геологічна партія готова до проведення польових геологічних досліджень... Цим рапортом на ранковій лінійці починається кожний напружений робочий день навчальної Кримської геологічної експедиції студентів II курсу геологічного відділення геофаку Одеського держуніверситету.

Ми не обмовились: саме студентська геологічна експедиція, організаційна структура якої така ж, як і в справжній виробничій організації подібного рангу, і яка вирішує конкретні завдання по вивченню геологічної будови, корисних копалин другої гряди Кримських гір. В складі експедиції функціонують шість геолого-знімальних партій, що складаються з двох загонів. Керівні посади геологічної експедиції, якими являються начальник експедиції, його заступники, головний геолог, головний геофізик, начальники партій та загонів, представлені студентами, що мають кращі показники в навчанні та громадсько-політичній роботі. Життя геологічної експедиції ґрунтується на студентському самоуправлінні, постійно регулюється оперативним комсомольським штабом, що працює в тісному контакті з викладачами. Всі учбово-вироб-

ничі та ідейно-виховні заходи здійснюються за детально-розробленою програмою.

Отже, йде «ділова гра», покладена в основу проведення навчальної практики студентів-геологів II курсу. Вона вже другий рік успішно здійснюється колективом кафедри палеонтології та регіональної геології, ініціатива якої ухвалена Вченою радою і партійною організацією геолого-географічного факультету. Це скромне, але конкретне втілення в житті Постанови ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР «Про дальший розвиток вищої школи і підвищення якості підготовки спеціалістів» від 12 липня 1979 року, в якій особливо підкреслена роль практик в покращенні навчальної та ідейно-виховної роботи.

Навчальна практика по геологічній зйомці, на проведення якої відводиться цілих вісім тижнів, має вирішальне значення для підготовки майбутніх спеціалістів-геологів. Тут не тільки відпрацьовуються основні методи і прийоми геологічних досліджень, але, по суті, «на натурі» закладається світоглядний фундамент вихованих матеріалістів. А саме таким повинен бути геолог, для якого відкривається вся мудрість природи, таємниці її геологічного літопису, правильно тлумачити які можливо

тільки з діалектико-матеріалістичних позицій.

Нас, геологів, сприймають як романтиків, та, мабуть, краще б називати «роботягами» і «ходаками». Стати справжнім геологом, до кінця життя зберегти вірність цій професії — справа далеко не тривіальної властивості. Бо романтика проходить подібно незрілому коханню. Зате залишається твердість життєвої позиції, несхитна віра в потрібність твоєї справи людям, Батьківщині. Без цих рис характеру і світогляду неможливий першопроходець, а, значить, — геолог. Тому в підготовці геологів для викладачів дуже важливо, щоб «людина, — як пише тов. Л. І. Брежнев в «Ціліні», — зрозуміла всю складність та глибину задуму, прониклась вірою в задуману справу і слухала її з повною віддачею сил».

Іншими словами, перед нами стоїть завдання готувати ідейно-зрілих, суспільно-активних спеціалістів в галузі геології. Для вирішення цього важливого завдання благодатною умовою являється досить тривала навчальна геологічна практика, коли студенти щодня від підйому до відбою безпосередньо контактують з викладачами, ділячи з ними і дах і стіл. В таких обставинах суттєво видозмінюються і вдосконалюються

форми ідейно-виховної роботи. Зростає роль особистого прикладу наставників в роботі і побуті, природно, в прямій залежності від підвищення ступеня відповідальності кожного викладача. Більше того, педагогічний такт і досвід дозволяють прищепити студентам навички організації дійових, громадських заходів. Наприклад: провести на певному рівні комсомольські збори, поліінформацію, підготувати лекцію для населення з суспільно-політичних питань і т. д. А буває, — що й говорити, — такого роду планомірна робота з студентами нам не завжди під силу в «камерних» умовах на протязі учбового року через переважання учбовою, науковою та іншими видами викладацької діяльності.

ОСОБЛИВО хочеться відзначити таку оригінальну форму ідейно-виховної роботи, як проведення соціалістичного змагання між колективами навчальних геолого-знімальних партій. Це змагання, маючи широку гласність, ґрунтується на якісних і кількісних показниках, для яких визначені позитивні бали по результатах рубіжного контролю успішності, активності кожного студента і геолого-знімальної партії в цілому — в суспільно-політичній, культурно-масовій,

спортивній роботі. Сумарні показники корегуються балами негативного значення, які нараховуються за випадки порушення дисципліни, прояви недбалості та лінощів. Геолого-знімальні партії і окремі студенти, котрі перемогли у змаганні, нагороджуються спеціальними вимпелами, призами, в тому числі — книжками викладачів з автографами, представляються також до заохочення по лінії деканату та громадських організацій факультету.

Треба сподіватись, сказане вище певною мірою свідчить про творчий пошук колективу кафедри палеонтології та регіональної геології, що привернув увагу інших вузів, котрі здійснюють навчальну геологічну практику на полігоні в Гірському Криму. Це, безсумнівно, корисне починання, сполучене з певною емоціональною напругою, нові грані в учбовому процесі і ідейно-виховній роботі. Хотілось би, щоб воно знайшло належне розуміння і підтримку з боку ректора і громадських організацій університету. Та саме цього у нас, на жаль, поки що немає, а воно повинно бути!

С. МОРОЗ,
зав. кафедрою
палеонтології і
регіональної геології,
професор.

ШКОЛИ В НОВОМУ УЧБОВОМУ РОЦІ

(До педпрактики студентів університету).

ОСОБЛИВІСТЮ нового 1980—1981 учбового року являється те, що всі працівники шкіл готуються до зустрічі XXVI з'їзду КПРС і XXVI з'їзду Комуністичної партії України. Студенти всіх факультетів і факультету романо-германської філології, зокрема, готуються до педпрактики 1980 року, вивчають документи партії та уряду, промови та виступи Генерального секретаря і Голови Президії Верховної Ради СРСР Л. І. Брежнева на XXV з'їзді і останніх пленумах ЦК КПРС. Ці документи обговорювались на серпневих нарадах шкіл у вересні 1980 року.

До початку нового учбового року складені нові і модернізовані давні учбові плани, учбові програми, підручники. У вивченні цих документів, обдумуванні деталей учбових планів, програм повинна закінчитися вся підготовча робота до учбового року. На серпневих нарадах учителів обговорені підсумки роботи шкіл в 1979—1980 учбовому році і намічені важливі завдання по трудовому вихованню учнів.

В нових учбових планах передбачено, наприклад, вивчення російської мови з першого класу шкіл з українською мовою викладання. Це — нове в учбовому плані 1980—1981 учбового року. Вивчення іноземних мов починається не з п'ятих, як це було в минулі роки, а з четвертих класів. З п'ятих класів всі учні при вивченні не тільки іноземних, а і рідних мов (української, російської) розбиваються на дві підгрупи, збільшується загальна кількість годин з рідної та іноземної мов. В четвертих класах на іноземну мову відводиться чотири години на тиждень, збільшується кількість годин на іноземні мови в п'ятому класі на одну годину на тиждень, а в шостому класі — на 0,5 години, в дев'ятих-десятих класах до моменту переходу на нові учбові плани кількість годин на іноземну мову збільшується на 1 годину — за рахунок факультативів.

НОВИМ учбовим планом передбачено, як в міських, так і сільських школах при вивченні української і російської мов поділ на групи по 25 учнів. Для глибшого вивчення української і російської мови збільшується кількість годин в десятих класах за рахунок факультативів. Новим в наступному році являється і те, що факультативи будуть проводитись з літератури і мови, з математики, з основ комуністичної моралі в міжшкільних аудиторіях для учнів старших класів.

З 1 вересня 1980 року вводиться т. зв. модернізовані учбові плани для загальноосвітніх середніх шкіл з поглибленим вивченням окремих предметів: української, російської мови, літератури, суспільствознавства, географії, математики, фізики, хімії, біології. Є необхідність ввести спеціальні педагогічні практикуми в обчислювальних центрах університету (для математиків і фізиків, які йдуть на педагогічну практику), в кабінетах програмного навчання та інших лабораторіях, тому що з нового року в школах і класах з поглибленим вивченням окремих предметів передбачено ввести практикуми в обчислювальних центрах. Трудове навчання шкіл з поглибленим вивченням окремих предметів здійснюється на базі промислових підприємств, обчислювальних центрів, фізичних і хімічних лабораторій, сільськогосподарських підприємств та ін.

До нового учбового року вдосконалені програми. Велику практичну спрямованість одержали програми української та російської мов для четвертих — восьмих класів. В програмах для перших — третіх класів приділяється багато уваги розвитку усних та письмових навиків і роботи з дитячою книгою. Чітко визначена кількість творів для вивчення напам'ять. Для групи російської мови в школах з українською мовою навчання складена нова програма.

З УСІХ цих та інших питань до нового року педагогічні журнали і учительські газети Радянського Союзу та УРСР опублікували спеціальні статті, котрі да-

ють можливість студенту підготувати себе до практики в школі. Як видно із цих статей, до нового учбового року в нашій тільки республіці видано 94 назви підручників загальним тиражем в 21,7 мільйона екземплярів і 7,5 мільйона навчальних книжок тільки для четвертих-п'ятих класів. В цьому році для підготовчих класів видані «Буквар», «Математика». Студентам варто керуватись методичною літературою, виданою до 1980—1981 року, а також рекомендаціями Міністерства освіти УРСР, опублікованими в «Збірнику наказів та інструкцій» МО УРСР № 11 за 1980 рік, а також цілому ряді інших документів. Варто звернути увагу також на Постанови Колегії Міністерства освіти СРСР і Президії ЦК профспілок робітників освіти, гірської школи і наукових закладів від 7 березня 1980 року «Про посилення профілактичної роботи в боротьбі з курінням у загальноосвітніх школах» — від 31 березня 1980 року, № 135. Це дуже важливі документи, бо тільки на РГФ в нашому університеті куріння стало стихійним злом, 80% дівчат стали палити за останні два-три роки. Тому в Постанові, зокрема, говориться:

«Випадки куріння учнів варто розглядати як серйозне порушення дисципліни, як послаблення виховної роботи педагогічних колективів у школах та освітніх закладах». Міністерство освіти СРСР 30 вересня 1977 року, № 132 видало спеціальний наказ з цього питання.

А тому що на РГФ це явище (тобто — куріння) набрало загрозливих розмірів, то партійні, профспілкові, комсомольські організації, врядаючи студентів на практику, повинні особливо серйозно віднести до такої сторони поведінки практикантів.

Практика — період практичних і методичних роздумів студентів, котрі готуються стати педагогами, вчителями. Досвід показав, що студенти можуть справитися з цими навчальними і виховними завданнями.

В. РУЖЕЙНИКОВ,
доцент.
А. ЗІНОВ'ЄВА,
старший викладач РГФ.

До нових зустрічей в «Маяку»

В інтернаціональному республіканському таборі «Маяк» за два місяці відпочинку біля чотирьохсот іноземних студентів: це були посланці вузів України та московських вузів.

Експерсії по місцях революційної, бойової і трудової слави радянського народу, відвідування одеських музеїв, театру опери та балету, зустрічі з цікавими людьми, прогулянки на катаерах по морю, концерти і конкурси, малі олімпійські ігри — все це залишилось в серцях тих, хто провів свої канікули в інтернаціональному таборі.

Саме для того, щоб життя табору було цікаве, насичене, змістовне, багато попрацювала рада інтернаціональної дружби, членами котрої були представники Куби та Йорданії, Сирії й Уганди, Індії і Болівії, Лаосу і В'єтнаму. Очоловав раду (РГД) студент Московського автомобільного інституту (МАМІ) Абрам Расмі Захде (Йорданія). РГД був постійно організатором всіх добрих справ — випуску стінної газети, проведення конкурсу політичного плаката, політичної пісні, вечорів Лаосу і В'єтнаму, проведення засідань дискусійного клубу та багато ін. Переможцями конкурсу політичного плаката «Моя країна» став студент МАМІ Абдель Карім Джерар, котрий змалював Палестину у вигляді жінки, що розляглася на хресті і спікає кров'ю, — це символ насильства та пригнічення палестинського народу, а сонце, що сходить, — наростаюча сила народного протесту — надає композиції особливого звучання. «Сонце зійде, — говорить Карім, — мій народ вірить, що Палестина буде звільнена».

Багато уваги в таборі приділялось і спорту: змаганням з волейболу, бадмінтону, настільному тенісу та інших видів спорту. Зацікавлення спортивними заходами було не випадковим, адже 1980 р. — рік Олімпійський. І, хто знає, можливо, через кілька років сьогоднішні студенти, які відпочивали в нашому таборі, ввійдуть в національні збірні своїх країн. Так, великою популярністю серед

шанувальників спорту користувався студент МАМІ Артур Рафік, каратист, володар Чорного пояса. Крім того, Рафік — ще й чудовий організатор дискотек і вечорів відпочинку. Душею студентського життя був і начальник інтердружини, студент МАМІ Амагунодасил (Уганда).

Члени інтердружини регулярно чергували по таборі. Територія табору, інтерклуб, вечори відпочинку, спортивні та культурні заходи — робота була велика, але гони справлялися зі своїми обов'язками дуже добре.

— Літо в інтаборі пролетіло для мене швидко, — говорить студент Московського державного педінституту іноземних мов ім. Моріса Тореза Паула Торрес (Португалія), — тому жаль розлучатися з новими друзями, з Одесою. І я хочу сказати: «До побачення, «Маяк», до нових зустрічей!».

— Наступного року, — додає Вільям (Колумбія), аспірант Московського геолого-розвідального інституту, — обов'язково постараюсь ще раз побувати в «Маяку», де я відпочиваю себе ніби дома, бо тут живе здається, одна велика сім'я.

Літо в інтаборі пройшло, дійсно, дуже цікаво. Попереду — остання вереснева зміна. Відпочивають в «Маяку» студенти одеських вузів — учасники будівельних загонів. «Ми сподівасмося, що і у вересні відпочинемо для студентів прохолодне і яскраве: будуть ті ж експерсії, зустрічі, прогулянки по морю, спортивні змагання, змістовні вечори відпочинку, — говорить начальник інтабору старший викладач кафедри неорганічної хімії А. Д. Адриянов. — Так що іноземні студенти мають велику можливість пізнати побільше нового, найбільше познайомитись з соціалістичним способом життя, з тими перевагами, котрі дає соціалізм».

Отже, до нових зустрічей в «Маяку», дорогі друзі!

О. ШТОКАЛО,
заступник секретаря
комітету комсомолу.

НЕОЛОГІЗМИ П'ЯТИРІЧКИ ЯКОСТІ І ЕФЕКТИВНОСТІ

СТАЖОРАМ І ПЕДПРАКТИКАНТАМ У ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ З УЧНЯМИ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ.

У доповіді XXV з'їздові КПРС «Основні напрями розвитку народного господарства СРСР на 1976—80 роки» тов. О. М. Косигін сказав: «Головне завдання п'ятирічки полягає в послідовному здійсненні курсу Комуністичної партії на піднесення матеріального і культурного життя народу на основі динамічного і пропорційного розвитку суспільного виробництва і підвищення його ефективності, прискорення науково-технічного прогресу, зростання продуктивності праці, всемірного поліпшення якості роботи в усіх ланках народного господарства. Отож, суть Х п'ятирічки можна подати в короткій і всеосяжній формулі, виробленій партією, — це п'ятирічка **якості і ефективності** в ім'я дальшого зростання економіки і народного добробуту.

Розкриємо етимологію та історію означення десятої п'ятирічки — **якість та ефективність**, рос. **качество, эффективность**, які останнім часом набули в умовах соціалістичних націй СРСР великої популярності.

Слово **якість** утворилося ще в праслов'янській мові від основи питального займенника ЯК-ий, за допомогою суфікса — ОСТЬ: **якость**; згодом в українській мові О в новозакритому складі перейшло в І — **якість**.

У говорах праслов'янської мови, які стали основою староболгарської мови, від основи питального займенника КАК-ой за допомогою суфікса — БСТВО утворилося слово **какство**, в якому згодом Б прояснилося в Е, а К перейшло в Ч: **качество**. Після прийняття східними слов'янами християнства слово **качество** з староболгарської мови було запозичене в російську, витіснивши в ній з ужитку слово **якость**. І тепер слово **качество** вживається тільки в двох слов'янських мовах — болгарській та російській, а в усіх інших — **якість**. У таких звукових варіантах, як **якость** (п), **якасть** (б), **якост** (ч).

Слово **ефективність** генетично зв'язане з латинським словом **ефект** (лат. ефектус). У латинській мові воно могло вживатись у таких значеннях: 1) «результат, наслідок якихось дій, заходів, причин»; 2) сильне враження, спричинене ким-небудь або чим-небудь; засіб, що має на меті справити враження, здивування». У таких значеннях слово **ефект** в українській та російській мові почало вживатись з XVIII ст. У II половині XIX ст. від слова **ефект** шляхом суфіксації в східнослов'янських мовах утворився прикметник **ефективний**, який міг уживатись в таких значеннях: «діяльний, дійовий, завершений, досконалий» та **ефектний**, що став уживатись у значенні «той, що справляє сильне враження, той, що дуже впливає».

Після Жовтня, в середині 30-х років, від основи прикметника **ефективний** за допомогою суфікса — **ість**, — **ость** утворилося слово **ефективність** та **ефективність**. Отож, слово **ефективність**,

ефективність — неологізм радянської епохи.

В українській і російській літературних мовах, як і в мовах інших соціалістичних націй СРСР, слова а) **якість, качество** та б) **ефективність, эффективность** можуть уживатись у таких значеннях:

а) «у філософії: 1) істотна визначеність предмета, те, через що він, предмет, є тим, а не іншим предметом; 2) істотна ознака, властивість предмета, явища, дії; 3) ступінь гідності, придатності чогось, наприклад, виробленої продукції»;

б) 1) «результат, наслідок будь-яких сил, дій, причин; 2) показник економіки, суспільної праці в результаті застосування певних заходів; 3) ступінь віддачі виробництва, машин, апаратів, знарядь праці».

У таких значеннях переважно й ужиті слова **якість, качество, эффективность, эффективность** в усіх виступах та ухвалях на XXV з'їзді КПРС.

У доповіді «Ім'я і справа Леніна безсмертні», присвяченій 110-й річниці з дня народження В. І. Леніна, тов. В. В. Щербицький сказав, що протягом Х п'ятирічки в нашій країні відбувся дальший розвиток економіки й нарощування продуктивних сил, зокрема помітно зросла питома вага таких галузей промисловості, як електроніка, хімічна, автомобільна, авіаційна, радіоелектроніка та приладобудування. Великий крок уперед, — заявив промовець, — зробило і сільське господарство.

Лексика, як відомо, найчутливіша до будь-яких зрухів і змін, що відбуваються в житті суспільства. І дійсно, розвиток різних галузей соціалістичної промисловості та сільського господарства протягом Х п'ятирічки досить повно зареєстрований і в новій виробничій лексиці української та російської літературної мови, як, звичайно, і в мовах інших соціалістичних націй СРСР. Так, протягом п'ятирічки автор цих рядків зареєстрував появу тільки на сторінках наших газет близько 500 нових слів, серед яких понад 100 належить до виробничої лексики. Нову виробничу лексику можна класифікувати в такі три семантичні групи:

І. Назви нових транспортних засобів:

а) **Автомобіль** — літак — надшвидкісний автомобіль з реактивним двигуном; **ВТА** — В-ійськова Т—ранспортна А—віація; **водохід** — автомобіль, який приводиться в рух у результаті згорання не чистого бензину, а водно — бензинової емульсії; **екранольот** — транспортний літак із великою вантажопідйомністю; **магнітобус** — транспортний пасажирський вагон на магнітній подушці; **мінікар** — великий економічний автомобіль для перевезення вантажів; **прицеп-тягач** — прицеп до автомобіля чи трактора, на якому можна перевозити вантажі до 300 тонн; **снігомобіль** — спеціальний автомобіль, який може рухатися

по глибокому снігу та снігових заметах; **УАЗИК** — пестлива назва автомобіля Ульяновського автомобільного заводу.

б) **Аеропойзд** — поїзд без коліс, який рухається на тонкій магнітній подушці; **пневмовоз** — група вагонів-контейнерів, які в трубопроводі приводяться в рух силою повітря; **котоліт** — транспортна машина, яка може котитись й летіти на повітряній подушці; **веломобіль** — велосипед-автомобіль на трьох колесах, який приводиться в рух педалями;

в) **акваскоп** — судно, призначене для прогулянок пасажирів під водою; нижня центральна частина такого судна прозора і знаходиться під водою, що й дає можливість пасажирам стежити за підводним життям; **дископлан** — круглий планер, який літає над водою; **екроплан** — потужне судно, що ширяє над водою; **ліхтерозов** — самохідний плаваючий контейнер; **судно-баржозов** — судно, на якому перевозять баржі; **судно-ожичи** — каботажний танкер, який може розводитися, розсуватися навколо вертикальної осі; **суперплавкран** — плаваючий кран-гігант; **трамаран** — судно з трьома корпусами; **контейнер-термос** — спеціальний контейнер, в якому гарячий асфальт при перевозці зберігається до місця його призначення; **метротрам** — метротрамвай, підземний швидкісний трамвай, який будується у Волгограді.

II. Назви різних електронних автоматичних машин, знарядь, приладів і заходів, зв'язаних з їх впровадженням.

Автоінспектор — електронний прилад, який контролює рух транспорту; **автовідповідач** — апарат, який забезпечує автоматичне передавання в телефонну мережу попередньо записаних різних повідомлень; **автоорадинок** — автомат, який на певний його номер подає хворому медичні поради; **АДУК** — А-парат дистанційного у-правління к-ранами; **АКВД** — А-втоматизований К-онтроль Р-иконавчої Д-исципліни; апарат, що контролює трудову виконавчу дисципліну; **АРШ** — А-втоматичний Р-егулятор Ш-видкості; апарат, що контролює й регулює на дорогах, вулицях рух автомашин; **АУОС** — А-втоматична У-ніверсальна О-рбитальна С-танція; **КСУАП** — К-омплексна С-истема У-правління Я-кістю П-родукції; **роботобудівництво** — нова галузь промисловості, основне завдання якої виготовляти, продукувати роботи; **робототехніка** — техніка виготовлення роботів; **робот-взуттєвик** — напівавтоматична лінія, на якій виконуються машинною певні операції при пошитті взуття; **робот-зварник** — механізм, який здатний зварювати метал; **світлопровід** — словоролонка, якими через світлотелефон передають розмову, музику, зображення; **світлотелефон** — апарат, за допомогою якого через світлопровід лазерний промінь передає звукову мову, музику, зображення; **сейсмодин** — прилад для розвідки надр і пошуку корисних копалин; **телеробот** — телевізор з компактним блоком перетворення, який дає можливість одночасно показувати в динаміці невидимий незброєним оком режим роботи електротехнічних і радіопередаточних приладів.

В. МОСКАЛЕНКО,
(Продовження буде).

«Житло впливає на людський організм, на стан демографії, на індивідуальну та колективну психологію».
(З енциклопедії Ларуссе).

З КОЖНИМ роком в нашій країні значно збільшується житлове будівництво. Виникає необхідність збільшувати кількість і гуртожитків. Адже мережа вищих та середніх учбових закладів невпинно розширюється. Постійне покращення житлових умов, швидке зростання матеріально-технічної бази будівництва сприяє вдосконаленню старих та створенню нових типових проектів студентських гуртожитків, а також їхнього обладнання. В зв'язку з цим кілька років

ЯКИМ БУТИ ГУРТОЖИТКУ?

тому були проведені дослідження для визначення найнеобхіднішого до набору обладнання житлової студентської кімнати. Дослідження показали, що кількість часу, яку студенти проводять в кімнаті гуртожитку, значно впливає на призначення обладнання, площу, пропорції кімнати і навіть на структуру споруди. З зростанням вимог до підготовки спеціалістів збільшується кількість часу на самостійні заняття студентів. Студент, когрий має постійне робоче місце, виконує своє завдання набагато краще і акуратніше.

Новий гуртожиток ОДУ близький до завершення. Планування в ньому, як і в інших гуртожитках, досить зручне. «Виробити житло, — говорить Ж. Конділіс, — значить створити нове оточення, нове середовище для життя людини завтрашнього дня в усіх галузях її діяльності.» Тому і враховуються всі вимоги для зручного обладнання кімнат, детально проаналізовані навіть рухи студента, динаміку організації внутрішнього простору, організацію дій і переміщень, організацію його життя.

Не останню роль відіграє в естетичному сприйнятті інтер'єру і колір. Кольорове вирішення стін, стелі, підлоги, декоративно-меблевих тканин і самого обладнання виступає в якості активного дійового прийому по відношенню до загального художнього вирішення кімнати гуртожитку. Воно в цілому створює емоціональний настрій. Скажімо, стеля, що не має пластичного і живописного декору, стає в основному нейтральною. Рівна, біла, вона різко підсилює значення кольору стін. В свою чергу, площина стін є декоративною плямою, котра допомагає виявити лінію форми обладнання. При цьому можливість колоритного вирішення стін стає практично безмежною, поширюючись на всі барви, тоді як раніше колір стін не виходив за межі світлих, побляклих тонів. Перегляду щодо кольорового вирішення вимагає також підлога.

Жити в красивій, зручно обладнаній кімнаті, щоб роки, проведені в гуртожитку, запам'ятались надовго, бажано кожному студенту, адже студентські роки — краєць роки життя.

Т. МАЦЬКО,
архітектор.

НА ВЕСЕЛИЙ ОРБИТІ

У НАС, НА ПАРНАСІ

Один літературний клуб у Франції зацікавився питанням, яке речення у світовій літературі найдовше. Першість присуджено письменнику Марселю Прусту. В його романі «Содом і Гоморра» (том I, стор. 268—270 за французьким виданням) є речення, що складається з 814 слів — це становить близько 100 рядків.

ОЧЕВИДЕЦЬ

Ти бачив коли-небудь літаючі тарілки? — запитує один чоловік свого приятеля. — Так, — відповідає той. — У 1978 році. Через місяць після весілля.

ДИПЛО

Учитель, звертаючись до класу: — Скільки разів я вам повторював, що не буває більшої чи меншої половини. Половини завжди рівні! Не же це так важко запам'ятати?

Голос з останньої партії: — Андрію Михайловичу, говоріть голосніше, бо більше половини класу вас не чує.

НИЖНІЙ ЖЕНИХ

— Послухай, Квітушко, — запитує мати дочку. — Твій наречений Отік такий чудовий жених. Що він, до речі, нашіпував тобі так ніжно на вушко під час реєстрації шлюбу?

— Цікавився, що буде сьогодні в нас на вечерю.

РЕКОРДИ, РЕКОРДИ.

Ось ще декілька рекордів, занованих у книзі рекордів Гіннеса.

Найдовшу шию на світі мають жінки племені падаунг, які мешкають у Північній Бірмі. З раннього дитинства їм надягають на шию одне за одним латунні кільця. Завдяки цьому шия стає все довшою і довшою — аж до 42 см!

Найдовше від усіх обходився без сну 23-річний мешканець Каліфорнії Роджер Гай Інгліш. Він не спав під контролем на протязі 288 годин.

СТИСЛИСТЬ — СЕСТРА ТАЛАНТУ

Викладач літератури з юнацьким запалом розповідав про життя і творчість Едгара По. Серед присутніх його найбільше драгував один студент, який безтурботно дивився у вікно.

— Містер Томсон! — не витримав викладач. — Мабуть, моя лекція вас не цікавить. Дивлячись на вас, можна зробити висновок, що ви блискуче знаєте творчість поета. В такому разі, будьте ласкаві, охарактеризуйте творчість Едгара По якомога коротше.

Не змінюючи свого відсутнього погляду, студент відповів:

— Помер.

Редактор М. ПЕТРОВ.

Партком, ректорат, профком, місцевком, комітет комсомолу і колектив кафедри експериментальної фізики висловлюють глибоке співчуття завідувачу лабораторії Смірнову І. Ф. з приводу тяжкої втрати — смерті його дружини Ніни Георгіївни.

ПИШИТЬ НАМ: 270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ: Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ: телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).